

۲۲۸۲۰۹

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حقوق خانواده به زبان ساده

حقوق مدنی ۵ دانشگاهی

www.ketab.ir

مؤلفان

رضا کریمی منفرد

دانش آموخته دکتری تخصصی حقوق خصوصی و مدرس دانشگاه

آیدین لطف الله زادگان

دانش آموخته مقطع کارشناسی حقوق قضائی و پژوهشگر حقوق خصوصی

انتشارات چتر دانش

سرشناسه	: کریمی منفرد، رضا، - ۱۳۴۹
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام .Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق خانواده به زبان ساده: حقوق مدنی ۵ (دانشگاهی)/ مولفان رضا کریمی منفرد، آیدین لطفالهزادگان.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۴۷۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۵۶-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: حقوق مدنی ۵ (دانشگاهی).
موضوع	: حقوق خانواده -- ایران -- به زبان ساده
Domestic relations -- Iran -- Popular works	
حقوق مدنی -- ایران	
Civil rights -- Iran	
شناسه افزوده	: لطفاله زادگان، آیدین، - ۱۳۶۸
ردہ بندي کنگره	: KMHP۱۴
ردہ بندي دیوبی	: ۱۴۶۷۵۰۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۷۳۷۸۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

نام کتاب	: حقوق خانواده به زبان ساده حقوق مدنی ۵ دانشگاهی
ناشر	: چتر دانش
مؤلفان	: رضا کریمی منفرد، آیدین لطفاله زادگان
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۴۰۱
شمارگان	: ۵۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۵۶-۹
قیمت	: ۱۵۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمنی‌ی جاوید(اردبیهشت‌شمایی)، بلاک ۸۸
تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرف‌دارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزوانتی هستند که طی سالیان متتمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، در حالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. یک‌میان ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توائیسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاوردهای آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشنان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

«وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ أَرْوَاحًا
لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَايَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ»

سورہ مبارکہ روم آیہ ۲۱

فهرست

۸	مقدمه
۹	باب اول: کلیات
۱۱	۱- حقوق خانواده چیست؟
۱۱	۲- هدف حقوق خانواده
۱۱	۳- حقوق خانواده در آینه استناد حقوق بین الملل و حقوق داخلی
۱۳	۴- منابع حقوق خانواده
۱۵	باب دوم: نکاح
۱۷	فصل اول: اوصاف و ویژگی‌های نکاح
۲۱	فصل دوم: اقسام عقد نکاح
۳۷	باب سوم: شرایط صحت عقد نکاح
۳۹	فصل اول: اختلاف جنسیت
۴۰	فصل دوم: قصد و رضای طرفین
۴۷	فصل سوم: اهلیت طرفین
۵۳	فصل چهارم: اذن ولی
۵۶	فصل پنجم: مشروعیت جهت نکاح
۵۷	فصل ششم: تعین زوجین
۵۸	فصل هفتم: احراز سلامتی
۵۹	فصل هشتم: نبودن موانع نکاح
۵۹	فصل نهم: ثبت نکاح
۶۱	باب چهارم: موانع نکاح
۶۴	فصل اول: کفر
۶۶	فصل دوم: لعan
۷۴	فصل سوم: احرام
۷۵	فصل چهارم: قرابت یا خویشاوندی
۸۰	فصل پنجم: تأهل (شوهر داشتن زن)
۸۲	فصل هفتم: معتقد بودن (در عده بودن) زن

فصل هشتم: تابعیت خارجی داشتن زن یا مرد.....	۸۷
فصل نهم: طلاق بار سوم و نهم	۹۱
فصل دهم: نکاح با مادر، خواهر یا دختر کسی که عمل شنیع با اوی کرده	۹۳
فصل یازدهم: زنای با زن شوهردار یا زنی که در عده رجعیه است.....	۹۵
باب پنجم: آثار نکاح	۱۰۱
فصل اول: آثار مالی.....	۱۰۳
فصل دوم: آثار غیر مالی	۱۵۲
باب ششم: شروط ضمن عقد نکاح	۱۶۱
فصل اول: کلیات.....	۱۶۳
فصل دوم: تحلیل و بررسی شروط ضمن عقد نکاح.....	۱۷۰
باب هفتم: انحلال نکاح	۱۷۹
فصل اول: فسخ نکاح.....	۱۸۱
فصل دوم: طلاق.....	۱۹۴
فصل سوم: بدل مدت در نکاح منقطع	۲۱۷
باب هشتم: حضانت	۲۱۹
فصل اول: تعریف و مفهوم.....	۲۲۱
فصل دوم: ماهیت	۲۲۱
فصل سوم: حضانت و ولایت	۲۲۱
فصل چهارم: محدوده حضانت	۲۲۲
فصل پنجم: هزینه‌های حضانت	۲۲۲
فصل ششم: شرایط حضانت	۲۲۳
فصل هفتم: وضعیت حضانت طفل بعد از انحلال نکاح.....	۲۲۵
فصل هشتم: دعاوی راجع به حضانت.....	۲۲۶
فصل نهم: ملاقات با فرزند.....	۲۲۷
باب نهم: فرزندخواندگی (قرابت حکمی).....	۲۲۹
فصل اول: تعریف	۲۳۱

فصل دوم: پیشینه فرزندخواندگی در حقوق موضوعه	۲۳۱
فصل سوم: شرایط فرزند خواندگی	۲۳۲
فصل چهارم: آثار فرزندخواندگی	۲۳۶
فصل پنجم: پایان فرزندخواندگی	۲۳۹
باب دهم: اهدای جنین	۲۴۱
فصل اول: تعریف و مفهوم	۲۴۲
فصل دوم: مبنای قانونی	۲۴۳
فصل سوم: ماهیت حقوقی اهدای جنین	۲۴۴
فصل چهارم: بررسی قانون اهدای جنین به زوجین نابارور	۲۴۵
فصل پنجم: آثار و احکام حقوقی اهدای جنین	۲۵۰
باب یازدهم: جرائم خانوادگی	۲۶۵
فصل اول: جرائم مرتبط با انقاد نکاح	۲۶۸
فصل دوم: جرائم مرتبط با تکالیف زوجی ناچال نکاح	۲۸۰
فصل سوم: جرائم والدین و سرپرستان قانونی علیه کودک	۲۸۶
باب دوازدهم: آیین دادرسی در دعاوی خانواده	۲۹۹
*فصل اول: تشریفات رسیدگی در دادگاه خانواده	۳۰۱
فصل دوم: مدیریت زمان دادرسی، داوری و سازش در دعاوی خانوادگی	۳۲۵
فصل سوم: صلاحیت دادگاه و شناسایی و اجرای احکام خانوادگی محاکم خارجی	۳۲۸
آنچه و کلا باید بدانند؟!	۳۳۰
نکات مهم قانون حمایت خانواده	۳۴۰
ضمائمه	۳۴۷
ضمیمه اول: نمونه دادخواست ها	۳۴۹
ضمیمه دوم: آراء دادگاه ها	۳۸۱
تست	۴۳۳
فهرست منابع و مأخذ	۴۷۳

مقدمه

«حسبنا الله ونعم الوكيل واحمد رب العالمين»

یکی از معضلات اجتماعی جامعه اختلافات خانوادگی و در نتیجه مراجعته به محاکم دادگستری است و منشأ بعضی از این مشکلات عدم آگاهی کافی مردم نسبت به قوانین و حقوق خود می‌باشد لذا برای رفع این معضل کتابی را به عنوان حقوق خانواده آسان به زبانی ساده و روان تدوین نمودیم تا شاید مورد قبول دانش پژوهان و مردم شریف کشورمان قرار بگیرد.

خواننده عزیز پیش از مطالعه کتاب توجه به نکات زیر ضروری است:

- ۱- در این اثر سعی شده است که جامعیت در کنار اختصار پنشینید و مطالب به نحوی تبوب و ساماندهی شود که نظم منطقی مطالب به آشتفتگی و سردرگمی بدل نشود.
- ۲- هدف ما از ذکر نکات کوتاه در این کتاب این بوده است که مطالعه کننده در کمترین زمان ممکن و حتی در اوقات فراغت با مطالعه یک نکته کوتاه پی به حکم و نظر کلیدی و مهم قانونی و حقوقی برسد و آن را به خاطر بسپارد.
- ۳- در انتهای کتاب چند نمونه دادخواست و آراء دادگاه اورده شده تا کتاب جتبه عملی نیز پیدا کرده باشد.
- ۴- به حکم اینکه کار بشری خالی از نقص نیست خصوصاً که ابتدای راهی نرفته است. و خامی و کم تجربگی بار ما در این سفر بوده است این تجربه نیز خالی از عیب و ایراد نیست و لذا دست همه سرورانی که با دلسوزی این عیوب را در جهت اصلاح متذکر گردند صمیمانه می‌فساریم.

در نظرم زندگی محو طلب گشتن است
مرگ بود یافتن، بودن من جستجوست
رضا کریمی متولد

آیدین لطف‌الزادگان

Aidyn.lotfi@gmail.com